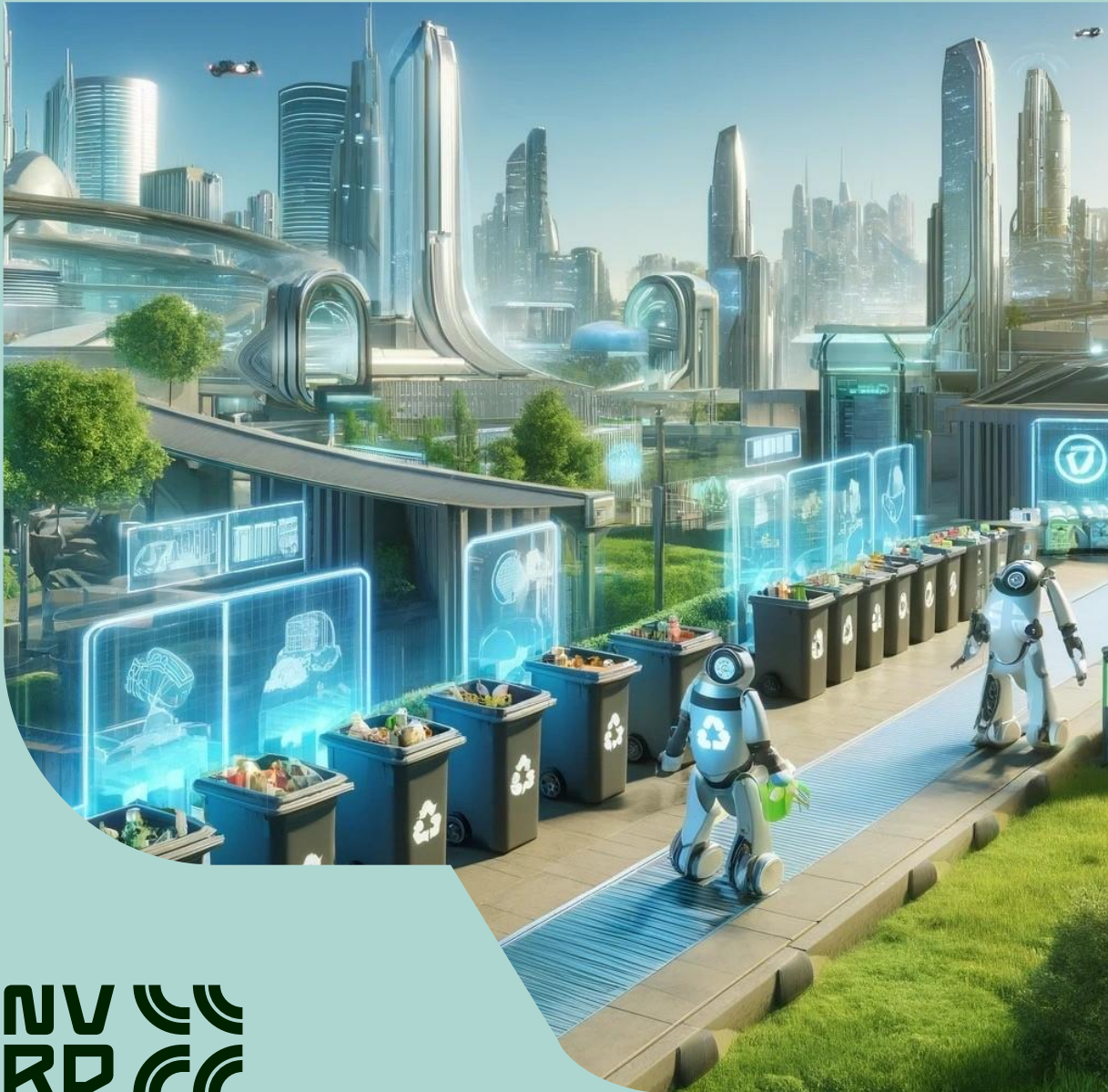

Koninklijke
Nederlandse vereniging
voor afval- en
reinigingsdiensten

Verkenning toekomstvisie 2035

Uitkomsten ledensessies

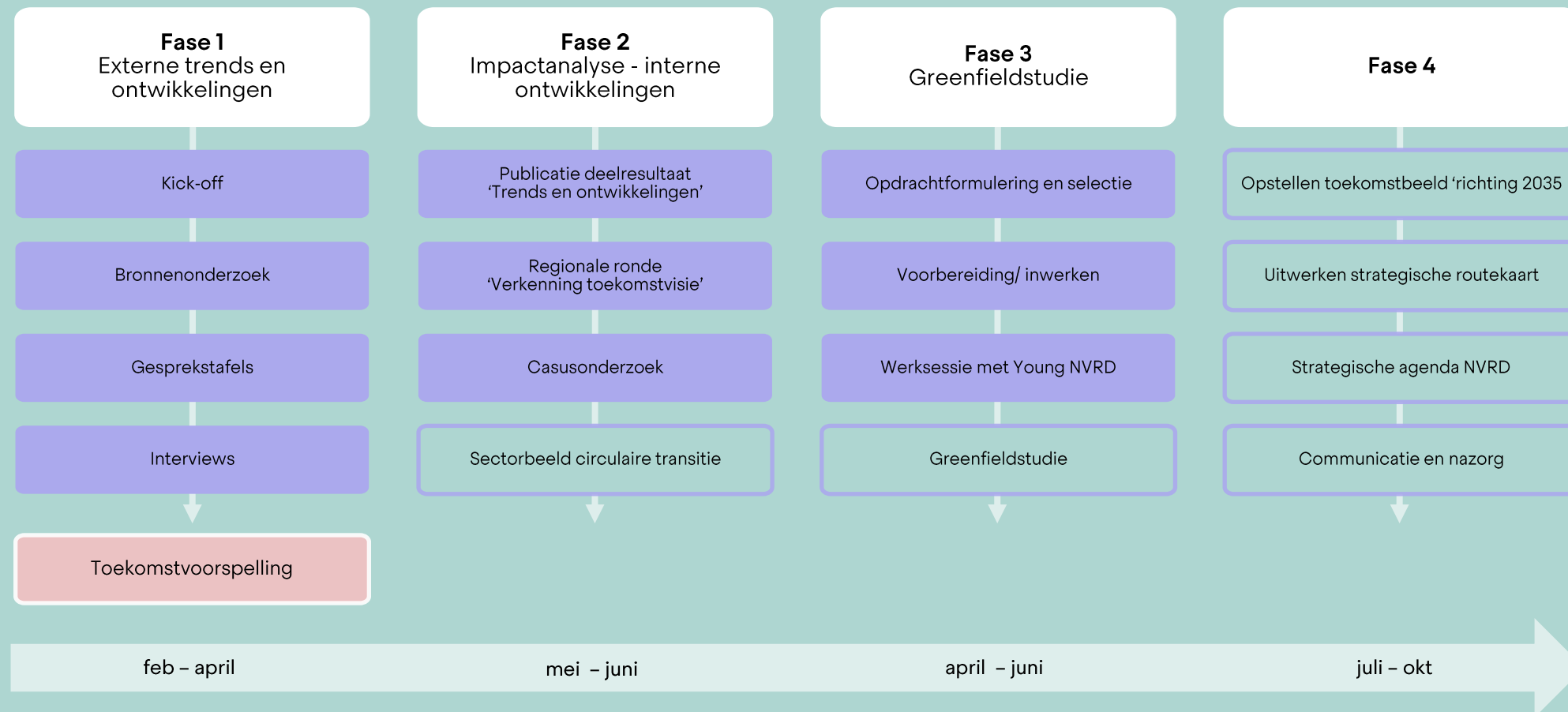
Toelichting proces en aanpak NVRD leden bijeenkomsten

- Fase 2 van de Verkenning Toekomstvisie 2035 omvat gesprekken met NVRD leden. De eerste bouwsteen “Externe trends en ontwikkelingen” waar we in het gemeentelijke grondstoffendomein mee te maken hebben en krijgen is afgerond en gedeeld met de leden van de NVRD.
- Aansluitend zijn er gesprekken gevoerd met circa 130 leden van de NVRD over deze ontwikkelingen en hun impact. Daarvoor is een viertal digitale bijeenkomsten georganiseerd voor leden van publieke bedrijven en regie-voerende gemeenten op 21, 22, 27 en 28 mei 2024. Het doel van deze gesprekken is inzicht in de impact van ontwikkelingen op het gemeentelijk domein en de bedrijfsvoering.
- Hierbij spelen vraagstukken als:
 - Welke grote ontwikkelingen gaan van invloed zijn op ons werk in het gemeentelijk domein?
 - Wordt de aard van de afgedankte stromen en producten anders?
 - Welke technische ontwikkelingen zijn er en in hoeverre is het mogelijk om te komen tot meer (regionale) circulariteit.
- Deze rapportage vat de uitkomsten van deze sessies samen.

Toelichting procesaanpak en stand van zaken

Verkenning Toekomstvisie 2035 (20 mei 2024)

Externe trends en ontwikkelingen

Bouwsteen 1 is beschikbaar, zie voor het rapport de website van de NVRD

Demografisch

-
- Meer mensen
 - Meer ouderen
 - Kleinere huishoudens
 - Verstedelijking (druk op openbare ruimte)
 - Arbeidsmarkt

Economisch

-
- True pricing
 - Groeiende economie
 - Collectivering grondstoffen
 - Circulaire business modellen

Sociaal Cultureel

-
- Multi-culturele samenleving
 - Polarisatie
 - Individualisering
 - Consumptiepatronen
 - Tweedehands producten

Technologisch

-
- Logistiek verandert
 - Digitalisering: kwetsbaarheid en kracht
 - Netcongestie
 - Artificial Intelligence (AI)

Ecologisch

- Klimaatverandering
- Toenemende grondstoffengebruik
- Energietransitie
- Schaarste en planetaire grenzen

Politiek-juridisch

-
- Toenemende wet- en regelgeving
 - Geopolitieke ontwikkelingen
 - UPV en rol gemeenten
 - Industrialisering
 - Fiscaliteit

Welke ontwikkelingen gaan de grootste impact maken?

- Strengere wet- en regelgeving -> voor grote stappen is hard overheidsingrijpen noodzakelijk
- Een realistische stip op de horizon
- We zijn daarvoor ook afhankelijkheid van Europa
- Maak onderscheid waar je zelf invloed op hebt (push & pull factoren)
- Het gaat niet meer om hygiëne maar om grondstoffenschaarste -> verbreding focus
- Ontwikkeling van optimalisering maakindustrie naar hergebruik maakindustrie
- Uitdaging CE is van de hele keten. Daarom geen regie bij 1 schakel, zoals producenten

- Strengere wet- en regelgeving (is gewenst)
- Rol producenten (verantwoordelijkheid)
- Schaarse openbare ruimte
- Consumptie meer gericht op hergebruik
- Meer verschillende deelstromen (producten en materialen)

“Naast grondstoffen worden ook energie en water schaarser. Daardoor worden we gedwongen de doelstellingen te halen, dus niet alleen vanuit duurzaamheid”

Welke specifieke en volgens jou cruciale ontwikkeling mis je in het overzicht?

- Grondstoffen \schaarste. Hier vangt de noodzaak voor circulaire (grondstoffen)economie aan.
- Gecombineerde inzameling bedrijfsafval en huishoudelijk afval (druk openbare ruimte).
- Personeelskrapte. Grote uitdaging voor onze branche.
- Noodzakelijke veranderingen gedrag, bewustzijn en bewustwording.
- (Geo)politieke spanningen in algemeen en effecten voor grondstoffenschaarste in bijzonder.
- Veranderende publiek-private speelveld.
- Financieel/prijsprikkel voor stimuleren secundaire grondstoffen.

“Let op financiële positie gemeenten: ravijnjaar”

“We moeten oppassen voor polarisatie tussen sectoren en producenten (zoals te zien is bij het dossier verpakkingen)”

“Ondanks de snelle klimaatveranderingen wordt de urgentie nog niet breed gevoeld. Dit moet duidelijk worden gemaakt, maar we moeten niet met het vingertje wijzen of belerend zijn alsof de consument het zelf niet doorheeft”

“Bij businesscases zijn de lagere tarieven van primaire grondstoffen en restafval vaak doorslaggevend”

Wat verwachten we van de circulaire doelen in 2035? In welke mate zijn deze haalbaar?

3%

“We zijn in 2030 / 2035 zelfs al duurzamer”

3%

“Goed uitvoerbaar”

79%

“Is niet haalbaar, maar een flinke verbetering is mogelijk”

15%

“Is te ambitieus, bescheiden verbetering”

0%

“Is te ambitieus, geen verbetering”

Wat is er nodig om duurzaamheid en circulaire economie op een hoger plan te tillen?

- Wet- en regelgeving
- Minder consumptie
- Uniform beleid
- Ketensamenwerking
- Voorlichting
- Concrete doelen
- Vergroening belastingstelsel (ten gunste van secundaire grondstoffen)

“Landelijke communicatie (bijvoorbeeld over GFT)”

“Langetermijn doelen en stabiel (Rijks)overheidsbeleid (nationaal én Europa) zijn cruciaal om de benodigde investeringen te doen. Investeringen vergen voldoende terugverdientijd”

“Dienstverlening moet uniform. Maar wel ruimte voor maatwerk per specifiek gebied”

“Overheid moet fundamenteeler ingrijpen door de markt aan te passen en de verwerkingsstandaarden aan te scherpen. Minimum standaarden aanpassen”

“Een level playing field op (minstens) Europees niveau”

Welke taken en rollen zie jij voor de gemeenten en publieke bedrijven in de transitie naar een circulaire economie op de middellange termijn?

- Lobby
- Voorbeeldfunctie
- Kennisdeling
- Communicatiekanaal

“Inzamelaar en eigenaar grondstoffen en Beheerder (vermarkter) van grondstoffen (middellange termijn): zorgt ervoor dat het op meest circulaire plek terecht komt”

“Nieuwe methoden testen”

“Laat zien wat kan”

“Lobby voor wetgeving en kaders”

“Meer ruimte voor reparatie, kringloop, demontage en hergebruik”

In 2024 steeds meer publieke organisaties i.p.v. aannemers / private spelers → nutsfunctie. Druk op publieke inzamelaars.

Op het gebied van huishoudelijk afval- en grondstoffenbeheer vervullen de gemeenten en ‘hun’ publieke bedrijven een cruciale rol. Inmiddels is duidelijk dat dit werkveld de kenmerken van een nutsfunctie heeft.

Tips van NVRD-leden

Toeleveranciers en kennisorganisaties:

- *“Inzamelbedrijven onderschatten hun rol, ze zijn eigenlijk bovengrondse mijnen. Ze worden nu prijs gedreven, maar zouden ook eisen moeten stellen voor het beste recycleerbare materiaal.”*
- *“Stimuleer de private markt door bijvoorbeeld meer punten te geven aan duurzaamheid in plaats van prijs.”*
- *“De R-ladder is nu niet zichtbaar in aanbestedingen.”*
- *“Ook de rol oppakken om te controleren waar grondstoffen heen gaan.”*

Welke transitie zijn nodig in de bestaande inzamelvoorzieningen?

- Retourlogistiek. De "last mile" zowel bij toelevering als retour (inclusief gescheiden grondstoffen). Hoe kan dat makkelijker worden gemaakt?
- Integrale logistieke samenwerking (Milieustraat in combinatie met pakketdienst).
- Schaarse openbare ruimte inzameling in wijk:
 - Meer objecten en gebruikers in openbare ruimte.
 - Toename autogebruik. Vaak problemen in woonwijken met minicontainers. Vooral woonwijken ontworpen vóór grootschalig autobezit. Veel en ook fout parkeren, geen ruimte voor grote vrachtwagens. Dit interesseert een aantal mensen helemaal niet.
 - Oudere bewoners verder met hun minicontainer laten lopen naar een beter bereikbare plek is het ook niet helemaal.
- Uniformering (beter: standaardiseren): geef gemeenten tot 2035 de tijd te uniformeren -> uniformeren kan ook zijn voorlichting, kleuren, etc.

- Nieuwe inzamelvoorzieningen
- Communicatie
- Techniek en data
- Standaardisering (uniformeren)
- Maatwerk
- Wet- en regelgeving

Welke rollen zien we voor de NVRD-leden (gemeenten / publieke bedrijven) op het gebied van consumenten- en consumptiegedrag?

- **Communicatie**

Voorlichting, gedragsbeïnvloeding, het eerlijke verhaal, eenduidig (centrale coördinatie).

- **Initiatieven faciliteren en stimuleren**

Faciliteren en verbinden tussen consumenten en bedrijven (regierol in opzetten van circulair netwerk). Tweedehands winkels naast reguliere detailhandel in de winkelstraten. Het risico is momenteel dat we achter gaan lopen op andere landen en grondstoffen gaan exporteren, waardoor we afhankelijk worden.

- **Handhaving**

Consumenten gaan niet uit zichzelf veranderen.

- **Er is ook tegengeluid**

Is dit wel de rol van de gemeente? Producenten gaan over consumentengedrag.

*“Uitdaging:
Impact / rol gemeenten en
publieke bedrijven versus de
marketingmacht van
producenten”*

Welke rol spelen (mobiele) milieustraten / circulaire ambachtscentra in de transitie naar een circulaire economie?

- **Bij elkaar brengen van initiatieven**
Faciliteer op deze plek duurzame initiatieven - ook i.s.m. Repair Cafés en kringlopen. Milieustraat is een bovengrondse goudmijn.
- **Bewustwording**
Omdat dit een (fysiek) contactmoment is met de inwoners.
- **Indien meerdere/betere locaties**
Ruimere openingstijden, toegankelijker maken, en geen kosten voor toegang.
- **Er is ook tegengeluid**
Circulaire ambachtscentra worden weinig vanuit concrete vraag opgezet. Het (eindeloos) subsidiëren moet worden voorkomen.

“Het MC drive-principe toepassen op milieustraten. Maak het de consument makkelijker”

“Op de milieustraat (route) sorteren volgens de R-ladder”

“Inwoners nemen de moeite om herbruikbare producten en recyclebare grondstoffen naar de milieustraat te brengen. Ze brengen GOUD. Dit moeten we meer waarderen”

“Beloon mensen die naar de milieustraat komen in plaats van hen te laten betalen. Doordat mensen zelf wegbrengen, heeft de gemeente ook minder transportkosten”

“De milieustraat heeft meer bezoekers dan de paspoortbalie, maar minder uiterlijke kwaliteit en dan mogen ze ook nog eens de grondstoffen kapot gooien”

Hoe kan NVRD helpen / ondersteunen bij de uitdagingen van gemeenten en publieke bedrijven?

- *“Eenheid creëren. Bundelen krachten. Verbinden.”*
- *“Gemeenten en publieke bedrijven hebben cruciale rol: stevig(er) op de kaart zetten.”*
- *“Standaardisering is van belang. Maar leden hechten ook veel waarde aan autonomie.”*
- *“Aanjagen van de CE. Helpen bij lange termijn doelen opstellen met haalbare tussendoelen.”*
- *“De regie bij UPV moet niet alleen bij producenten liggen maar bij de gehele keten. De producent is vaak de oorzaak. Maar grondstof is van iedereen en niet alleen van producenten.”*

- Kennisdeling
- Lobby
- Standaardisering
- Communicatie(campagnes)

“Met een positieve insteek bij I&W en RWS aangeven dat de leden staan te trappelen om CE in te vullen maar dat ze dat niet alleen kunnen.

En daarbij een verlanglijst aanbieden aan I&W.”

Wat is nodig?

Samenvattend

- Geloof: branche gelooft hierin maar kan het niet alleen
- Heldere wet- en regelgeving
- Beter investeringsklimaat (inzameling + recycling)
- Spelregels zoals vergroening belastingstelsel. Minimumstandaard hogere R-ladder
- Afspraken en/of regelgeving over behoud van grondstoffen: grondstoffenstrategie
- Europese regelgeving op import niet-recyclebare producten
- Uitwijkgedrag verbieden
- Consument meenemen
- Levensduurverlenging verplichten
- Ontwikkeling AI voor meer kwaliteit
- Retourlogistiek regelen via UPV
- Financiële prikkels (statiegeld, diftar)
- Landelijke campagne (eenduidigheid)
- Regels voor reclame: strengere aanpak greenwashing
- Tijd: Niet alleen voor maakindustrie maar ook voor levensduur, duurzame relaties en duurzaam inkopen

“Marshall plan over langere periode: Smart end doelstellingen qua hergebruik in een wereldeconomie”

Wat is nodig? - Milieustraat / circulair ambachtscentrum

- Positieve vestigingsvoorwaarden circulaire initiatieven
- Netwerk activiteiten (zowel binnen gemeenten als landelijk)
- Combinatie met afzet/winkel
- Grote rol bij waarde laten zien
- Kringloopcoach
- De milieustraat heeft meer bezoekers dan de paspoortbalie maar minder uiterlijke kwaliteit en dan mogen ze ook nog eens de grondstoffen kapot gooien.
- Circulaire planologie: logistiek & retail
- CE in plaats van circulaire subsidieplan
- Laat zien wat er allemaal al is in de regio/gemeente
- Verlengstuk van de inzameling
- Het hoeft niet altijd rendabel te zijn
- Circulair ecosysteem: kijk vooral ook naar netwerken
- Geen doel op zich maar een middel
- Gaat om functie in een publiek werkveld
- McDrive milieustraat (eventueel in combinatie met pakkethub)
- Herframing milieustraat: meer stimulans aan de poort om te scheiden (financieel/communicatie)
- Al zou aangepast gedrag moeten opleveren: meer met data doen

Ga voor meer informatie over de Koninklijke NVRD naar www.nvrd.nl

En volg ons op [LinkedIn](#)

